

**PROGRAMAS E ACTUACIÓNS DA D.X. DE
SAÚDE PÚBLICA DE GALICIA NO EIDO SA
SAÚDE AMBIENTAL**

**II CONGRESO LUCENSE DE MEDIO AMBIENTE
LVII CURSO DE SAÚDE AMBIENTAL
Vilalba-Lugo, 20-23 marzo 2017**

Ángel Gómez Amorín
Teléfono: 881.542.950
Email: angel.gomez.amorin@sergas.es

Marco legal que regula as actuacións en materia de sanidade ambiental dentro do Sistema Nacional de Saúde

Lei Xeral de Sanidade considera a sanidade ambiental coma un dos piares básicos fundamentais das actuacións sanitarias do Sistema Nacional de Saúde (artigo 19)

- sanidade ambiental, estará presente nos programas de saúde.
- as autoridades sanitarias propoñerán ou participarán con outros departamentos na elaboración e execución da lexislación sobre:
 - Calidade do aire
 - Augas
 - Alimentos e industrias alimentarias
 - Residuos orgánicos sólidos e líquidos
 - Solo e subsolo
 - As distintas formas de enerxía
 - Transporte colectivo
 - Sustancias tóxicas e perigosas.
 - Vivenda e o urbanismo
 - Medio escolar e deportivo.
 - Medio laboral
 - Lugares, locais e instalacións de esparcemento público
 - Calquera outro aspecto do medio ambiente relacionado coa saúde

Lei 8/2008, do 10 de xullo, de saúde de Galicia, dentro das actuacións en materia saúde pública recolle o establecemento de estándares de produción e de medidas de protección da saúde fronte a riscos ambientais, como os derivados

- de produtos alimenticios
- do uso de produtos químicos
- de axentes físicos
- da contaminación atmosférica
- do uso das zonas de baño
- da xestión e tratamento de residuos e augas residuais
- das augas de consumo
- da sanidade mortuoria
- a prevención dos riscos para a saúde nos casos de catástrofes ambientais

Marco legal que regula as actuacións en materia de sanidade ambiental dentro do Sistema Nacional de Saúde

Lei 33/2011, do 4 de outubro, Xeral de Saúde Pública,
Capítulo VI. Protección da saúde da poboación. Artigo 30. Da sanidade ambiental

- A sanidade ambiental ten como funcións:
 - A identificación, a avaliación, a xestión e a comunicación dos riscos para a saúde que poidan derivarse dos condicionantes ambientais
- A vixilancia dos factores ambientais de carácter físico, químico ou biolóxico e das situacións ambientais que afectan ou poden afectar á saúde
- A identificación das políticas de calquera sector que reducen os riscos ambientais para a saúde.
- As Administracións públicas implantarán programas de sanidade ambiental, coordinados polas Administracións sanitarias, para elevar o nivel de protección da saúde ante os riscos derivados dos condicionantes ambientais.

DECRETO polo que se establece a estrutura orgánica da Consellería de Sanidade

DIRECCIÓN XERAL DE SAUDE PÚBLICA

**SUBDIRECCIÓN XERAL DE
PROGRAMAS DE CONTROL DE RISCOS
AMBIENTAIS PARA A SAUDE**

**SERVIZO DE
SANIDADE
AMBIENTAL**

**SUBDIRECCIÓN XERAL DE INFORMACIÓN SOBRE
SAÚDE E EPIDEMIOLOXÍA**

**SUBDIRECCIÓN XERAL DE PROGRAMAS DE
FOMENTO DE ESTILOS DE VIDA SAUDABLE**

SERVIZO DE COORDINACIÓN DA XESTIÓN

FUNCIÓNS DO SERVIZO DE SANIDADE AMBIENTAL

A proposta do informe vinculante ao que fai referencia a Lei 5/1995, de regulamento das augas minerais, termais, de manancial e dos establecementos balnearios.

A EXECUCIÓN DOS PROGRAMAS CORRESPONDE A

DEPENDENCIA DA XEFATURA PROVINCIAL

Plan de vixilancia dos factores de risco ambiental
para a saúde de Galicia

2016-2020

XUNTA DE GALICIA

control sanitario
de sustancias e
produtos
químicos

sanitario de
vixilancia dos
centros de
bronceado

prevención e
control da
lexionelose

vixilancia dos
establecementos
de tatuaxe,
piercing e
micropigmentación

vixilancia sanitaria
dos
abastecementos
de auga de
consumo humano

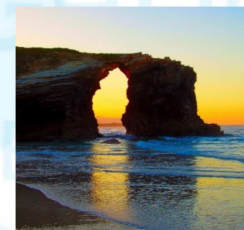
vixilancia e
control de
establecementos
e servizos
biocidas

Sanidade
mortuoria

vixilancia e
control sanitario
das piscinas de
uso colectivo

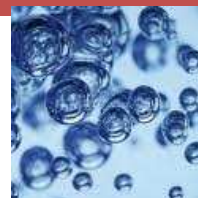
vixilancia da
calidade das
augas de zonas
de baño

Informe sobre cámpings e
campamentos xuvenís

Informes sobre augas
mineromedicinais

Saúde
laboral

Plan de prevención dos
efectos das altas
temperaturas

Outras
actividades
relacionadas
coa sanidade
ambiental

Informes de avaliación
impacto ambiental

Residuos
sanitarios

Denuncias
ambientais

Informes de riscos sobre
campos electromagnéticos

Programa de Prevención e Control da Lexionelose

Lexionelose: é unha enfermidade bacteriana de orixe ambiental que sole presentar dúas formas clínicas diferenciadas:

Infección pulmonar ou "enfermidade do lexionario"

Forma non pneumónica ou "febre de Pontiac"

Pneumonía atípica
Incubación de 2-10 días
Homes de 40-70 anos
Tratamento antibiótico
Letalidade 5-80%

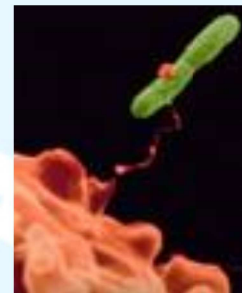
Cadro tipo gripal
Incubación de 5-66 horas
Carácter leve
Tratamento sintomático

Familia
Legionelaceae:

• 1 so
xéner
O
legion
ella
• mais
de 48
espec
ies

L. pneumophila
serogrupo 1 causa
85 % das
infeccións

Vive en ambientes
acuáticos naturais,
vive en amebas

Temperaturas:

• multiplícase entre 20-45 °C
• óptimo a 35-37°C
• destrúese a 70°C.

A transmisión a
persoas é por
aerosóis

Clasificación das instalacións de risco segundo o Real Decreto 865/2003

Instalacións con **maior probabilidade** de proliferación e dispersión de legionella

- Torres de refrixeración e condensadores evaporativos
- Sistemas de auga quente sanitaria con acumulador e circuíto de retorno
- Sistemas de auga climatizada con axitación constante e recirculación a través de chorros de alta velocidade ou a inxección de aire (spas, jakuzzis, piscinas, vasos ou bañeiras terapéuticas, bañeiras de hidromasaxe, tratamentos con chorros a presión, outras).
- Centrais humidificadoras industriais

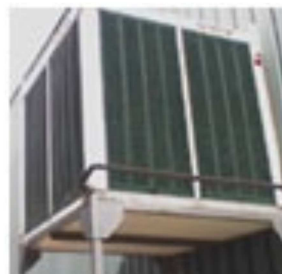

Clasificación das instalacións de risco segundo o Real Decreto 865/2003

Instalacións con **menor probabilidade** de proliferación e dispersión de leixionella

- Sistemas de instalación interior de auga fría de consumo humano (tubarias, depósitos, alxibes), cisternas ou depósitos móbiles e auga quente sanitaria sen circuíto de retorno
- Equipos de enfriamento evaporativo que pulvericen auga, non incluídos no apartado 2.1º
- Humectadores
- Fontes ornamentais
- Sistemas de rego por aspersión no medio urbano
- Sistemas de auga contra incendios
- Elementos de refrixeración por aerosolización, ao aire libre
- Outros aparatos que acumulen auga e poidan producir aerosóis

Clasificación das instalacións de risco segundo o Real Decreto 865/2003

Instalacións de risco en **terapia respiratoria**

- Equipos de terapia respiratoria
- Respiradores
- Nebulizadores
- Outros equipos médicos en contacto coas vías respiratorias

Neumonía por *legionella*:

Neumonía por *Legionella* en la población e intervención en salud pública

AVALIACIÓN DO RISCO INSTALACIÓNS

1.1. Risco de existencia dun ambiente reservorio de legionella (auga de aporte)

1.2. Risco de supervivencia e multiplicación da bacteria na instalación

1.2.1. Garantía sanitaria da auga da instalación

1.2.2. Deseño e mantemento estrutural

1.2.2.1. Mantemento en continuo

1.2.2.2. Tratamento de choque

1.3. Risco de exposición de persoas á bacteria e intensidade da mesma

1.3.1. Capacidade para producir e disemina-los aerosois

1.3.2. Ubicación e número de persoas potencialmente expostas

Táboa de situación xeral de torres de arrefriamento e condensadores evaporativos		
SEGÚN A PUNTUACIÓN TOTAL	SEGÚN A PUNTUACIÓN DO HISTÓRICO	SITUACIÓN DE RISCO DA INSTALACIÓN
7- 10		Instalacións cun RISCO mínimo
11-23	1, 2	Instalacións cun RISCO baixo
24-29	3	Instalacións cun RISCO medio
30-39	4	Instalacións cun RISCO alto

INSTALACIÓNS DE RISCO

PROVINCIA	RESULTADOS		
	DATOS RISCO ALTO	DATOS RISCO MEDIO	DATOS RISCO BAIXO
A CORUÑA	40	21	1035
LUGO	92	45	669
OURENSE	27	12	571
PONTEVEDRA	62	57	1025

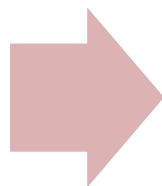
Fonte: HERME 31/12/2015

Táboa 21. Programas sanitarios do Servizo de Sanidade Ambiental		2013	2014	2015
Lexionelose	Instalacións incluídas	3.562	3.268	3.618
	Avaliacións	3.266	2.944	3.393
	Porcentaxe Cumprimento	92 %	90 %	94 %
Augas de consumo	Abastecementos	607	619	686
	Incluídos no programa	317	282	328
	Vixilancia sanitaria	289	251	373
	Porcentaxe Cumprimento	91 %	89 %	100 %
	Abastecementos de alta en SINAC	541	530	553
	Captacións de alta en SINAC	938	966	1.041
	Novas altas de usuarios en SINAC	25	62	45
	Zonas incluídas no censo	494	493	497
Zonas de baño	Puntos de mostraxe	514	513	517
	Inspeccións	4.973	5.187	5.105
	Porcentaxe Cumprimento	100 %	100 %	100 %
	Instalacións notificadas	651	631	646
Piscinas	Vasos incluídos	945	996	876
	Inspeccións	1.155	953	881
	Porcentaxe Cumprimento	92 %	97 %	93 %

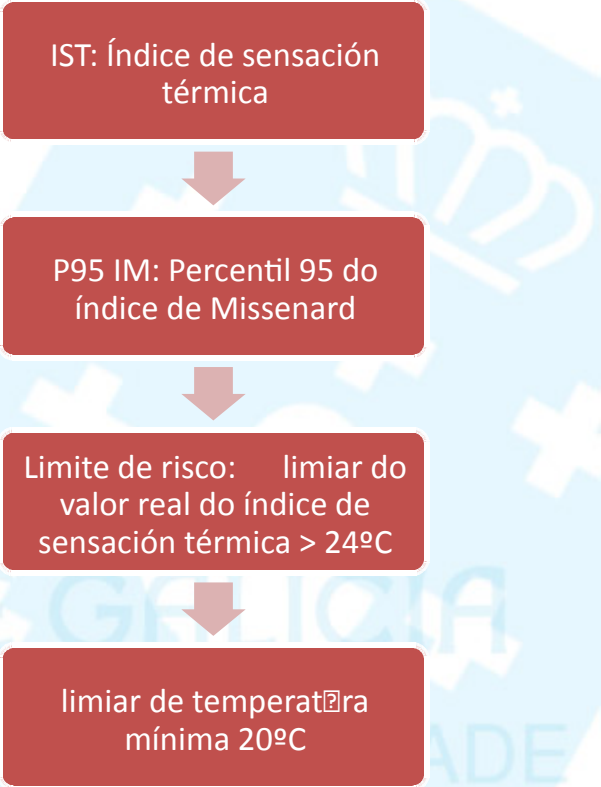
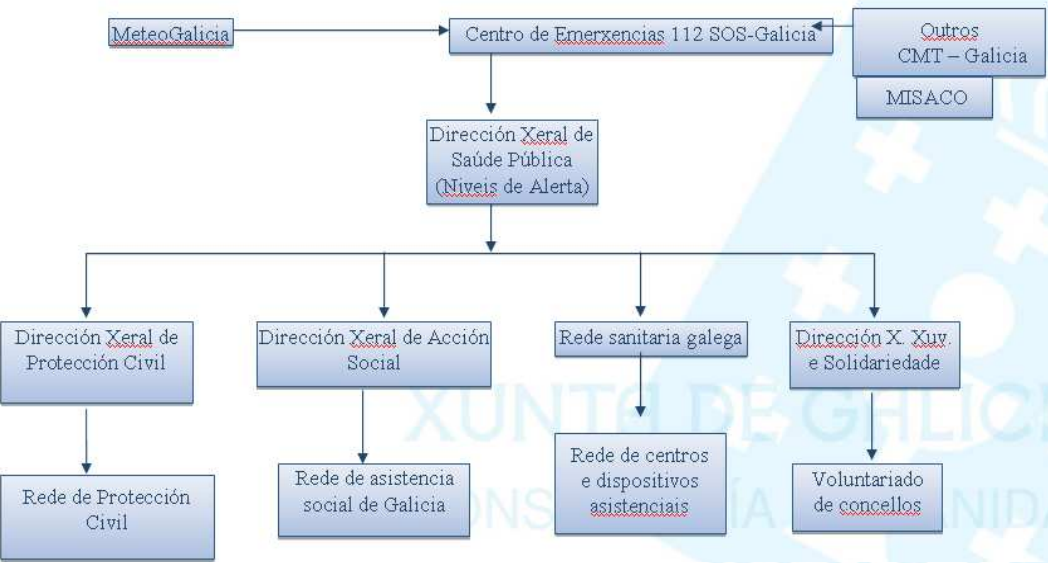
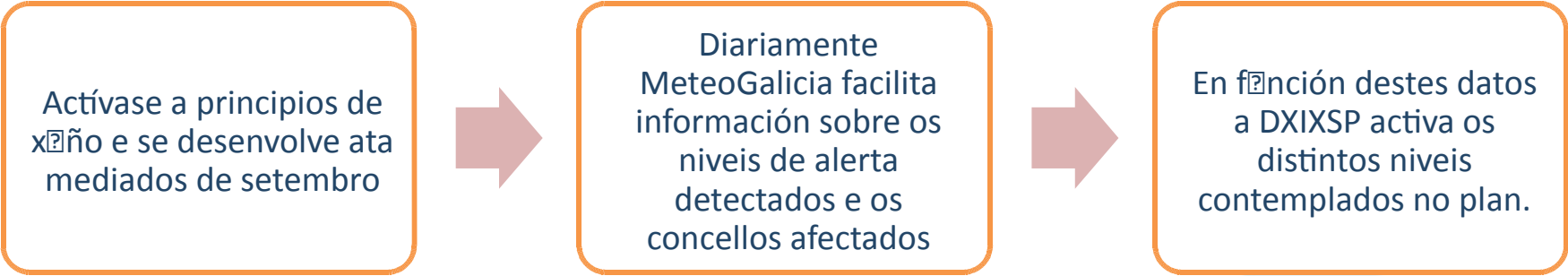
Plan de actuacións fronte aos posibles efectos das altas temperaturas sobre a saúde

As vagas de calor poden producir diferentes efectos nocivos na saúde humana, que poden levar á morte.

Estes danos prodúcense polo efecto directo do calor ou indirectamente, xa que o calor ambiental pode empeorar o estado de saúde de persoas previamente enfermas.

Preparar a sistemática de difusión da información en función da clase de receptores e posta en marcha do sistema de vixilancia da morbilidade (061)

Actívase o sistema de vixilancia epidemiolóxica da morbilidade relacionada coa vaga nos hospitais da provincia ou provincias implicadas
 Comunícanse as predicións a: D. X. Protección Civil (112-SOS GALICIA) DX Xuventude e Solidariedade, DX Acción Social
 Comunícase a predición aos concellos potencialmente afectados
 Contáctase co epidemiólogo do SAEG (Servizo de Alerta Epidemiolóxica de Galicia) para que sexa punto de referencia.

Comunicación da alerta os organismos implicados e posta en marcha do sistema de vixilancia da morbilidade hospitalaria

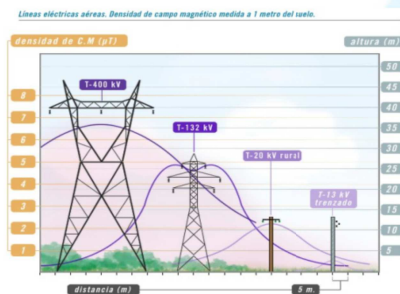
Utilizar os medios dispoñibles necesarios para diminuír o impacto do calor

Efectos de los campos electromagnéticos sobre a saúde

Existe unha normativa estatal que establece as condicións de protección do espazo radioeléctrico, restricións ás emisións radioeléctricas e medidas de protección sanitaria fronte a emisións radioeléctricas (R. D. 1066/2001, de 28 de setembro).

- O Ministerio de Industria, Turismo y Comercio correspóndelle a autorización, inspección e control das instalacións de telefonía móbil
- O Ministerio de Sanidad y Consumo é responsable da adaptación ao progreso científico dos límites de protección sanitaria do R.D. citado
- A Consellería de Sanidade correspóndelle a avaliación sanitaria dos riscos por emisións radioeléctricas

Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks

SCENIHR

Health Effects of Exposure to EMF

The SCENIHR adopted this opinion at the 28th plenary on 19 January 2009

Revisada a abundante información científica publicada, non se pode afirmar que a exposición a CEM (campos electromagnéticos) dentro dos límites establecidos na lexislación vixente, prodúza efectos adversos para a saúde humana. Polo tanto, o cumprimento da citada normativa é suficiente para garantir a protección da poboación.

Estrategia para mejorar la salud

la salud está fuertemente influenciada por el **entorno**, por cómo viven, trabajan, comen, se mueven o disfrutan su tiempo de ocio las personas

Estas condiciones de vida no dependen exclusivamente de decisiones individuales, sino que están **determinadas** por factores sociales, culturales, económicos o medioambientales

Las **decisiones** políticas que influyen sobre la salud de las personas no sólo, ni de manera más significativa, son las relacionadas con los servicios o las políticas sanitarias, sino fundamentalmente las **tomadas en otros ámbitos públicos y privados, políticos y civiles**

Modelo Socioeconómico de Salud

Estrategia para mejorar la salud

Modelo Socioeconómico de Salud

Si la salud pública realmente pretende aumentar su contribución a la mejora de la salud de la población, necesita una transformación sustancial

En dicha transformación debería destacar una dimensión de la salud en la acción de gobierno, formulada hacia «la salud en todas las políticas»

HERRAMIENTA

Si se pretende aplicar necesita, entre otros elementos, que se introduzca la **evaluación del impacto en salud**

Salud en todas las políticas supone **identificar y actuar sobre los determinantes de la salud presentes en ámbitos no sanitarios**, tales como la educación, el mercado laboral, el urbanismo, la vivienda o las políticas de inmigración, entre otros, en los cuales se generan o transmiten desigualdades sociales

Xustificación

A saúde depende de factores económicos, sociais e políticos controlados por políticas non sanitarias

Poboación sana: recurso esencial para o crecemento e desenvolvemento económico dun país

Todos os axentes e órganos de goberno deben integrar a saúde e os seus determinantes no deseño das súas políticas e programas. Metodoloxía: AIS

Experiencia

15 anos

Iniciativas comunitarias

- Inglaterra, Gales, Suecia, Finlandia e Holanda
- Mais recente: Canadá, Australia, Nueva Zelandia e Estados Unidos

EIS en España

Lei 33/2011 GENERAL DE SALUD PÚBLICA. Art 35: *As Administracións públicas deberán someter a EIS as normas, plans, programas e proxectos que seleccionen por ter un impacto significativo na saúde, nos termos previstos*

Ademais, nas leis de saúde pública de:

- Cataluña e Baleares: elaboración non obrigatoria
- Andalucía: informe EIS preceptivo nos procedementos de AVALIACIÓN DE IMPACTO AMBIENTAL

Avaliación de Impacto en Saúde (AIS)

Proxecto para o deseño da súa implantación en Galicia

AIS

Combinación de procedementos, métodos e ferramentas polas que unha política, programa ou proxecto pode ser avaliada en función dos séus potenciais efectos sobre á saúde da poboación e da distribución destes na dita poboación

- **Ofrece información aos decisores, sobre as implicacións en saúde que teñen as políticas**
- **Utiliza a mellor evidencia científica dispoñible**
- **Ten en conta valores como a democracia, a equidade, o desenvolvemento sostible e o uso ético da evidencia**
- **Evaluación a priori: eficiencia**

A AIS supón unha ferramenta moi útil na toma de decisións baseadas na evidencia científica e que aporta as alternativas mais eficientes para acadar o maior impacto na mellora da saúde da poboación

Obxectivo

- **Implementar a metodoloxía da AIS en Galicia como estratexia (Saúde en Todas as Políticas)**
- **Fomentar Plans de Saúde a nivel local baseados na implementación da metodoloxía AIS**
- **Fomentar a AIS de plans e políticas a nivel local e a nivel autonómico**

GALEGO | CASTELLANO INTERNET E TI | CANLES RSS | WEBS DE INTERESE | MAPA WEB

XUNTA DE GALICIA CONSELLERÍA DE SANIDADE **SERVIZO GALEGO de SAÚDE**

espazo de saúde

- Oficina virtual do provedor
- Perfil do contratante
- Provedores de formación continuada (SAGA)
- Distribución de vacinas

EMPRESA +

- Oficina virtual do profesional (FIDES)
- Emprego público
- Plataforma de información
- Biblioteca virtual
- Investigación e innovación sanitaria

PROFESIONAL +

- Cita atención primaria
- Cambio de médico
- Tarxeta sanitaria
- As súas citas e lista de espera nos hospitais
- Subscripción personalizada SMS

- Consulta Historia Clínica e Historial Farmacoterapéutico
- Quén se ocupa da miña saúde?
- Consulta documento instrucións previas
- Galicia Saúde Exterior

CIDADANÍA +

HOSPITAL
Lucas Augusti

1 2 3 4 5 6

Destacados

CITA ATENCIÓN PRIMARIA
Poderá solicitar cita para diferentes profesionais da saúde e consultar e cancelar as súas próximas citas

INSTRUCCIÓN PREVIAS
Unha persoa maior de idade manifesta a súa vontade sobre os cuidados que poderá precisar

BUSCADOR DE CENTROS
Atopa o centro máis cercano a onde vives

CONSULTAS, SUXESTIÓNS E RECLAMACIÓNS
QUERES é un sistema de xestión único e homoxéneo para todo o Sistema Público de Saúde de Galicia

ASISTENCIA TELEFÓNICA
Co obxectivo de mellorar a accesibilidade ó sistema sanitario de tódolos cidadáns

FEGAS
Portal Web da Escola Galega de Administración Sanitaria

ESCOLA DE CIDADÁNS
Espazo orientado á formación de doentes, familias e cidadáns en materia de saúde

BIOÉTICA
Velando pola protección dos dereitos fundamentais no ámbito sanitario.

DOAZÓNS
Información para a poboación respecto á doazón de órganos

INNOVACIÓN E XESTIÓN DA SAÚDE PÚBLICA
Ten como misión mellorar a saúde da poboación galega

Novidades

25/01/2011 | Plan de Trastornos Adictivos (PTA) de Galicia 2001-2016
13/01/2011 | Lista de espera cirúrxica: protocolos e recomendacións das sociedades científicas sobre prioridade 1
10/01/2011 | Carpeta de saúde infantil
31/12/2010 | Nova lei de tabaco

Novas

04/02/2011 » **A XUNTA INSISTE QUE O CATÁLOGO PRIORIZADO DE MEDICAMENTOS DE GALICIA É LEGAL E SEGUIRÁ APLICÁNDOSE CON NORMALIDADE** Escóitar

Espazo
de saúde

Saúde Pública

PÁGINA PRINCIPAL » SAÚDE PÚBLICA » ÁREAS DE TRABALHO » SANIDADE AMBIENTAL

Saúde Pública

Inicio

Áreas de traballo

Estilos de Vida Saudables

Seguridade Alimentar

Sanidade Ambiental

Enfermedades Transmisibles

Cribados Poboacionais

Mortalidade

Documentos e Publicacións

Aplicacións e datos

Enlaces

Comunicación e información

Sanidade Ambiental

- » Aguas de Consumo
- » Biocidas
- » Campos Electromagnéticos
- » Centros de bronceado
- » Fume dos incendios
- » Información sobre o vertido de fuel do Prestige
- » Inverno e saúde
- » Lexionelose
- » Monóxido de carbono
- » Onda de calor
- » Piercing, tatuaxe e micropigmentación
- » Piscinas
- » Policía Sanitaria Mortuoria
- » Praias
- » Produtos Químicos
- » Rede galega de aerobioloxía
- » Residuos sanitarios
- » Verán e saúde
- » X Congreso español e I Iberoamericano de Sanidade Ambiental

MOITAS GRAZAS POLA SÚA ATENCIÓN

angel.gomez.amorin@sergas.es